

PERSBERICHT 23 mei 2011

Rekenhof onderzocht kosteloosheid en kostenbeheersing in het basisonderwijs

De regelgeving van 2007 betreffende kosteloosheid en kostenbeheersing in het basisonderwijs bereikt grotendeels de beoogde effecten. De scholen houden zich doorgaans aan de opgelegde beperkingen. Niettemin zijn nog verbeteringen mogelijk. Niet alle scholen leven de regelgeving altijd volledig na. Bij sommige scholen bestaat het risico op een beïnvloeding van de schoolkeuze. Ook hebben scholen gesnoeid in de verlevendiging van het onderwijs sinds de invoering van de regelgeving. Het toezicht op de naleving is beperkt.

Basisprincipes

De regelgeving betreffende kosteloosheid en kostenbeheersing in het basisonderwijs wil verzekeren dat ouders niet moeten betalen voor schoolkosten die noodzakelijk zijn om de eindtermen te bereiken of de ontwikkelingsdoelen na te streven. Daarnaast begrenst de overheid de aanrekenbare kosten voor activiteiten en materialen die daarvoor niet noodzakelijk zijn. Met die regeling betrachtte de overheid dat de schoolkeuze niet meer zou worden beïnvloed door de aangerekende kosten. Tegelijk heeft de overheid de scholen van extra werkmiddelen voorzien. Uit het onderzoek bleek dat de regelgeving duidelijk is en weinig ruimte laat voor interpretatie. De overheid heeft de scholen en ouders ook goed ingelicht.

Toepassing door de scholen

De meeste scholen hebben een bijdrageregeling uitgewerkt die de decretale regels respecteert. Bij veel scholen is de informatie voor de ouders over de te verwachten kosten echter onvoldoende en onduidelijk. Bij de effectieve aanrekening van de kosten aan de ouders leven de meeste bezochte scholen de regelgeving goed na. Bij negen scholen uit een steekproef van veertig werden inbreuken vastgesteld. De ernstigste inbreuken zijn: de aanrekening van een te hoog bedrag voor meerdaagse extra-murosactiviteiten, het niet beschikbaar stellen voor thuis- of studiegebruik van materialen die noodzakelijk zijn om de eindtermen te bereiken of de ontwikkelingsdoelen na te streven en kleine overschrijdingen van het maximumbedrag voor extra-murosactiviteiten van kleuters. Het Rekenhof heeft ook belangrijke prijsverschillen vastgesteld voor sommige facultatieve materialen en dienstverleningen. Het merendeel van de schooladministraties volgt de kosten correct op, hoewel er nog onvolkomenheden zijn. Zo volgen scholen die de bijdrage voor verplichte kledij niet uit de maximumfactuur halen, die kosten niet goed op. Heel wat scholen die forfaitaire bedragen aanrekenen of die kosten constant innen, bezorgen de ouders geen gedetailleerde en overzichtelijke verantwoording.

Involed op schoolkeuze

Om hun middelen aan te vullen, achten scholen het noodzakelijk fondsenwerving te organiseren met medewerking van de ouders. Die fondsenwerving houdt algemeen weinig risico in op beïnvloeding van de schoolkeuze. Meer dan een derde van de bezochte scholen vraagt van de ouders wel een materiële inzet om de werking van de school te ondersteunen. In twee van de bezochte scholen is de gevraagde ondersteuning zo substantieel dat ze een risico vormt voor beïnvloeding van de schoolkeuze. Ook als scholen een algemene, soms niet onbelangrijke vrijwillige financiële bijdrage vragen, is het vrijwillige karakter ervan moeilijk aan te tonen. De overheid volgt dergelijke scholen niet op.

Involed op verlevendiging

Ondanks de verhoogde werkingsmiddelen snoeit ongeveer de helft van de scholen in de extra-murosactiviteiten. Niettemin gebruikt ongeveer de helft van de scholen een deel van haar werkingsmiddelen om verlevendiging te financieren. De beperking van de maximumfactuur voor leerlingen tot 20 euro en de kosten voor intern busvervoer bij landelijke scholen zijn de belangrijkste knelpunten voor verlevendiging. Scholen beschouwen verlevendiging niet als prioritair, hoewel verlevendiging niet altijd te onderscheiden is van onderwijsactiviteiten die zijn gericht op de realisatie van de eindtermen of het nastreven van de ontwikkelingsdoelen. Werkingsmiddelen worden aanzienlijk aangesproken voor investeringen in schoolgebouwen.

Toezicht

Het toezicht op de kostenregeling ligt in handen van de ouders: ze kunnen terecht bij de schoolraden en bij de Commissie Zorgvuldig Bestuur. De commissie is echter onvoldoende gekend bij de ouders. De controle door de onderwijsinspectie en de verificatiediensten van de administratie is beperkt.

Reactie van de minister

De minister heeft meegedeeld dat hij zich kan vinden in de algemene conclusies en aanbevelingen. Hij is opgetogen dat volgens het Rekenhof het decreet kostenbeheersing grotendeels de beoogde effecten bereikt. Wel beaamt hij dat nog verbeteringen mogelijk zijn.

Het auditverslag *Kosteloosheid en kostenbeheersing in het basisonderwijs* is bezorgd aan het Vlaams Parlement. Het integrale verslag staat op de website van het Rekenhof (www.rekenhof.be). Contactpersoon: Vlaamse cel Publicaties: Terry Weytens, weytens@cckrek.be, 02/551.84.66 of Marc Galle, galle@cckrek.be, 02/551.86.65.